

Život a dílo ing. Franze Kieglera

Narodil se 26. 10. 1903 v Nové Senince (dříve Spieglitz - Špiklice) v rodině c.k. celního úředníka. Část dětství prožil u Kladského sedla, zbytek dětství a dospívání v Hlučolazích, kde byl jeho otec celním úředníkem na nádraží. Reálné gymnázium dojížděl studovat do Jeseníku. Po absolvování gymnázia se zapsal na německou techniku v Brně a jako hlavní obor studia si zvolil technickou chemii. Nešel ve stopách svého otce jako jeho starší bratr, který mj. působil jako celní úředník na Broumovsku.

Po absolutoriu v roce 1928 nastoupil čerstvý inženýr Franz Kiegler do firmy Latzel ve Vápenné jako chemik a technolog. V roce 1929 přešel na stejné místo do firmy Didier Werke AG ve Vidnavě. Oženil se a s manželkou Marií měli 4 děti. Jeho energie a elán byly obdivuhodné - kromě pracovních a rodinných povinností se intenzívně zabýval studiem přírody, historie a četnými vlastivědnými a kulturními aktivitami.

Cílená vlastivědná bádání začal ing. F. Kiegler v roce 1929. Intenzívně se věnoval nerostům a horninám, jak místním, tak přírodninám z ledovcových uloženin. Mj. se podrobně zabýval skrývkou Nové kaolínové jámy ve Vidnavě. Díky němu je patrně nejlépe vysbíraným nalezištěm souvků na území dnešní ČR. S majorem v.v. A. Thenem v ní navíc objevili germánské sídliště z doby stěhování národů.

Výsledky svých studií uveřejňoval ve vlastivědných a popularizačních pracech, několikrát vydal jako manuskript obsáhlé dílo "Erdgeschichte des Weidenauer Ländchens" s desítkami originálních fotografií, které slouží rozsáhlé badatelské obci dodnes.

Neobyčejně rozsáhlá je jeho práce v oblasti regionálního muzejnictví, jejíž výsledky již dávno přesáhly rámec jesenického regionu a v mnoha směrech i českého státu. Můžeme si mj. připomenout četné rozříznuté a vyleštěné souvky stále znamenitě sloužící laické veřejnosti i odborným studiím. V roce 1929 začali spolu s dr. J. Fitzem a majorem v.v. A. Thenem pracovat na obnově vidnavského městského muzea a roku 1933 v něm otevřel ing. F. Kiegler stálou expozici geologie, kterou v pozdějších letech s ing. Bruno Kralikem průběžně doplňovali. Prakticky celá byla jeho dílem - takřka všechny úvodní exponáty pocházely z jeho sběrů, byl autorem textů, fotografií, mapek a pod. Muzeum sice podporovalo město Vidnava a sponzoři (Didier Werke AG, pojišťovna ad.), ale přesto často vkládal ing. Franz Kiegler do expozice vlastní prostředky, jak nás o tom kupř. informují výkazy práce vidnavského muzejního spolku.

Kromě této expozice se věnoval i venkovním geologickým expozicím, díky němu jsou např. velké bludné balvany ve Vidnavě nainstalovány dodnes. Přírodovědných materiálů a nepředstíraného elánu ing. F. Kieglera a spolu s ním i ing. B. Kralika bylo tolik, že po zřízení menších geologických expozic v Žulové, v zemědělské škole v Horních Heřmanicích a ve správní budově firmy Didier Werke AG, začali budovat rozsáhlou geologickou expozici v javornickém zámku. Původně měla reprezentovat přírodní bohatství české části panství vratislavského arcibiskupství, ale nakonec rozsahem svých exponátů a účelem toto území výrazně přesáhla. Autorům expozice se podařilo velmi dobře naplnit jejich hlavní záměr a tak tato sbírka sloužila jako významný výukový a výchovný prostředek pro žáky a studenty ještě dlouho po 2. světové válce.

S exponáty z těchto muzeí se dnes setkáváme nejen ve Vlastivědném muzeu v Jeseníku, ale i ve sbírkách muzeí a vysokých škol v Praze, Brně, Olomouci, Opavě, Bratislavě, Vídni, Vratislavi aj., přičemž velká část těchto sbírek je dnes bohužel nezvěstná.

V roce 1938 zřídil Sudetoněmecký ústav pro výzkum země a lidu v Liberci geologickou pobočku v Žulové. Vedoucím byl jmenován ing. F. Kiegler. Jeho hlavním úkolem bylo koordinovat geologický průzkum Jesenicka pro racionální využívání zdejších nerostných surovin. Ihned se pustil se svým obrovským nadšením do jejího budování, ale 2. světová válka tuto činnost záhy přerušila. Místo ní byl povolán do armády, kde sloužil v zázemí jako chemik.

Po válce se ocitl v americkém zajetí, ze kterého byl propuštěn v roce 1946. Jeho rodina byla odsunuta téhož roku do Bavorska. Než našel práci jako chemik, živil se ing. F. Kiegler do roku 1950 příležitostnými pracemi. Několikrát se s rodinou stěhoval za prací, až nakonec zakotvili v Osnabrücku. Zde v roce 1970 odešel do penze.

V badatelské a muzejní činnosti pokračoval ing. F. Kiegler velmi intenzívně i v Německu. Mj. se zúčastnil instalací vlastivědných jizeb, věnoval se tamním horninám, minerálům a zkamenělinám a i nadále se zabýval minerály, horninami a zkamenělinami, které dostával z rodné vlasti. Po odchodu do důchodu se ještě intenzivněji věnoval vlastivědné práci v sudetoněmeckých krajanských spolcích, geologii a také své velké zálibě, horské turistice. Díky pevnému zdraví byl čilý do posledních let svého života. Zemřel 24. června 1997 v Hammu ve věku 93 let.

Kromě početné rodiny a velkého kusu práce v oblasti průmyslové chemie po něm zůstal obrovský kus práce i v geologii a muzejnictví, a to jak na území České republiky (v dnešním okrese Jeseník), tak v Německu. Výsledky jeho studijní a muzejní budovatelské činnosti jsou obdivuhodné, dělal je idealisticky a nezištně mimo své zaměstnání a možná právě proto po sobě zanechal nemalé dílo trvalé hodnoty, na které lze velmi dobře navazovat a rozvíjet je.

Pro připomenutí jeho památky a jeho díla byl umístěn na Skelnou louku pod Obřimi skalami 3,5 tunový balvan staurolitického svoru.

*RNDr. Jan Hauk, CSc.
geolog VMJ*